

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Sžr/171/2016
Identifikačné číslo spisu: 5016200451
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5016200451.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: 1/ G., rod. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom M., J. č. XXXX/XX, 2/ J., rod. O., nar. XX.XX.XXXX., bytom M., W., navrhovateľky v rade 1/ 2/ právne zastúpené advokátskou kanceláriou JUDr. Rojko s.r.o., so sídlom Železničná 90/12, Považská Bystrica, proti odporcovi: Okresný úrad Žilina, pozemkový a lesný odbor, so sídlom Andreja Kmeťa č. 17, Žilina, za účasti účastníkov konania: 1/ Žilinská univerzita v Žiline, so sídlom Univerzitná č. 8215/1, Žilina, 2/ Slovenský pozemkový fond, Regionálny odbor Žilina, so sídlom Sad SNP č. 667/10, Žilina, 3/ J., rod. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., X., v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľiek 1/ 2/ proti rozhodnutiu Okresného úradu Žilina č. k. OU-ZA-PLO-2016/000862-076 zo dňa 09.02.2016, konajúc o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/37/2016-22 zo dňa 26.8.2016 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/37/2016-22 zo dňa 26. augusta 2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Rozsudkom č. k. 22Sp/37/2016-22 zo dňa 26.8.2016 krajský súd v Žiline (ďalej aj len „krajský súd“) z dôvodu v zmysle § 250j ods. 2 písm. a) OSP zrušil v konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP napadnuté rozhodnutie odporcu č. k. OU-ZA-PLO-2016/000862-076 zo dňa 09.02.2016. Týmto rozhodnutím vydaným v konaní na základe zákona č. 229/1991 Zb. odporca rozhodol, že navrhovateľke J. - právnej nástupkyňi A., zomrelého XX.XX.XXXX, ktorá bola oprávnenou osobou podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o pôde“), pôvodnou podielovou spoluvlastníčkou vyvlastneného pozemku - komasovanej p.č. 5055 v kat. úz. Žilina vyvlastnený rozhodnutím č. výst.: 3507/1966-334 zo dňa 03.07.1967, pri ktorej bola splnená podmienka uvedená v § 6 ods. 1 písm. p) Zákona o pôde, t. j. pozemok bol prevzatý bez právneho dôvodu a išlo o pôdu, ktorá spadá pod rozsah pôsobnosti Zákona o pôde, z dôvodu existencie zákonných prekážok uvedených v § 11 ods. 1 písm. d) Zákona o pôde nemohol tento pozemok vydať do vlastníctva. Preto majú právni nástupcovia po J. ktorá počas konania XX.XX.XXXX zomrela a právna nástupkyňa po R., ktorý počas

konania zomrel XX.XX.XXXX, právo na náhradu v zmysle § 11 ods. 2 Zákona o pôde v nasledovných podieloch: G., rod. O. v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej parcely č. 5055 v kat. úz. Žilina roľa o výmere 599 m², J., rod. O. v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej p. č. 5055 v kat. úz. Žilina roľa o výmere 599 m², obidve ako dcéry pôvodnej vlastníčky podľa 21D 724/2004-33. Ďalej J., rod. H. v podiele 1/18 z časti komasovanej - katastrálnej p. č. 5055 v kat. úz. Žilina roľa o výmere 599 m² ako manželka syna pôvodnej vlastníčky na základe 21D 724/2004-33, 7D 158/2012. Podľa súčasného stavu ide o CKN p. č. 5059/2, 5059/58, 4955/26 a 5059/57 v kat. úz. Žilina evidované na LV č. 111 pre vlastníka Žilinskú univerzitu v Žiline.

Rozhodnutie odporcu bolo založené na tom, že vyvlastňovacím rozhodnutím z 03.07.1967 došlo v súvislosti s výstavbou areálu Vysoké školy dopravnej v Žiline pod položkou 7 k vyvlastneniu vložky č. 976, 85 radové č. 1, miestne č. 2061, 2062 rovnajúca sa katastrálnej p. č. 5055 a 5056 roľa Veľké diely vo výmere 5324 m² a lúka vo výmere 2439 m². Bola vyvlastnená celá roľa a celá lúka o výmere 7763 m². Ako spoluvlastníci boli označení K., R., G., J.. O náhrade bolo rozhodnuté rozhodnutím zo dňa 09.02.1968 v prospech vyššie uvedených spoluvlastníkov. Vyvlastňujúci orgán zrejme vychádzal pri označení pôvodných vlastníkov pozemkov z údajov v PK vložkách č. 976 a 85, aj keď už reálne platil komasačný stav a ako vlastníci mali byť uvedení vlastníci z komasačného hárku č. 0390 a to vdovec A., vdova G., rod. J., R., K., J., H. vo A., resp. ich právni nástupcovia. Keďže A. zomrelý XX.XX.XXXX a ani jeho právna nástupkyňa manželka J., ktorá dedila na základe D 1140/63 poľnohospodársky podnik neboli zaradení medzi spoluvlastníkov vyvlastňovaných pozemkov a nebolo voči nim vedené ani vyvlastňovacie konanie, možno skonštatovať, že došlo k prevzatíu nehnuteľnosti bez právneho dôvodu v zmysle § 6 ods. 1 písm. p) Zákona o pôde. Pri určení výšky podielu pre navrhovateľov vychádzal správny orgán z toho, že v komasačnom hárku č. 0390 boli uvedení šiesti vyššie uvedení spoluvlastníci bez uvedenia konkrétnych podielov pripadajúcich na nich a preto s poukazom na § 137 Občianskeho zákonníka vychádzal správny orgán z toho, že ich podiely sú rovnaké. Z toho vychádza pre A. podiel 1/6. Po smrti A. došlo k rozdeleniu jeho majetku v prospech zákonných dedičov, avšak na základe dedičskej dohody dedila poľnohospodársky podnik, ktorý pozostával z domu a 5 hektárov a 20 árov poľnohospodárskej pôdy v úžitku JRD manželka J., rod. W. s tým, že pozemková kniha nie je v súlade so skutočným stavom. Keďže J. dedila poľnohospodársky podnik, vychádzal správny orgán z toho, že v podstate dedila celý podiel A. z komasačného hárku č. 0390, aj keď to v dedičstve nebolo konkrétne uvedené. Pôvodnou podielovou spoluvlastníčkou pozemkov teda bola J. v podiele 1/6. Keďže táto zomrela v priebehu správneho konania bez zanechania závetu, zákonnými dedičmi sa stali jej tri deti G., R. a J. V dedičstve nebol reštitučný nárok prejednaný a preto správny orgán vychádzal z toho, že podiely pripadajúce na nich sú rovnaké, teda 1/18 k celku. R. zomrel v priebehu správneho konania a podľa osvedčenia o dedičstve 7D 158/2012 nadobudla právo k reštitučnému nároku jeho manželka J., rod. H. Nakoľko časť komasovanej parcely č. 5055, ku ktorej sa priznáva právo na náhradu, je súčasťou C-KN p. č. 5059/2, 5059/58 a 5059/27 a 4955/26, všetko zastavané plochy, nemožno vydať do vlastníctva vlastníkov tieto pozemky pre zákonnú prekážku uvedenú v § 11 ods. 1 písm. d) Zákona o pôde a preto bolo rozhodnuté o náhrade. Jedná sa o pozemky ktoré boli po prechode do vlastníctva štátu zastavané, čo možno preukázať okrem iného aj fotodokumentáciou z roku 2012.

V zákonnej lehote podali proti tomuto rozhodnutiu odvolanie navrhovateľky G. a J.. Uviedli, že rozhodnutie nezodpovedá skutkovému a právnomu stavu, pretože uvádza nárok oprávnených osôb v podiele 1/18 u každej. V skutočnosti pôvodná výmera p. č. 5055 predstavovala 5024 m² a ich právny predchodca bol v komasačných výpisoch evidovaný ako spoluvlastník v podiele 1/2, resp. vyvlastňovacie rozhodnutia prípadne vyvlastňovacie náhrady podľa vtedy platných predpisov, boli ich právnomu predchodcovi A. uhrádzané v rozsahu 1/2 a to aj v prípade, ak na komasačnom hárku neboli podiely vyznačené. Preto je potrebné vychádzať zo všetkej dokumentácie, ktorá práve pri týchto vyvlastňovacích konaniach preukazuje nimi uvádzaný podiel. Poukázali ďalej na § 4a ods. 2 Zákona o pôde, § 11 ods. 1 písm. d) cit. zákona a § 21 cit. zákona. Tieto ustanovenia sa dotýkajú aj prípadného zvyšku výmery, preto napadnuté rozhodnutie považujú za nesprávne.

II.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že pokiaľ základná námietka odvolateľiek smerovala k

tomu, že z vykonaného dokazovania mal byť zistený iný (vyšší) podiel A. na odňatej katastrálnej parcele č. 5055 kat. úz. Žilina, konkrétne podiel 1 krajský súd sa nestotožnil so záverom odporcu, že J., ktorá dedila poľnohospodársky podnik po A., ako jeho právnej nástupkyňi prináležala z tejto katastrálnej parcely len 1/6. Poukázal na rozhodnutie vyvlastnení č. vyst.: 3507/1966-334 zo dňa 03.07.1967 ktorým došlo k vyvlastneniu vložky č. 976 a 85 miestnych čísel 2061 a 2062 ktoré sa rovnajú katastrálnym parcelám č. 5055 a 5056 roľa Vělké diely vo výmere 5324 m² a lúka vo výmere 2439 m² a to vo vlastníctve K., rod. O., R., G.H., rod. J. a J. v nevyznačených podieloch, ďalej obsah pozemnoknižných vložiek č. 85 a 976 kat. úz. Žilina z ktorých vyplýva, že vlastník A. vlastnil tam uvedené parcely v 2/4, R. v 1/4 a manželka R. G., rod. J. v 1/4. Podľa identifikácie zo dňa 01.10.2002 katastrálne parcely č. 5055 a 5056 boli zapísané v komasačnom hárku 0390. Účastníkmi zmluvy o kúpe a delbe zo dňa 30.09.1955 boli okrem iného A., G. rod. J., K., J. a R. a títo v prílohe č. 2 k tejto zmluve prehlásili, že pri komasačnom pokračovaní boli nehnuteľnosti v kat. úz. Žilina ležiace v časti, kde sa prevádzala komasácia, vykrojené v nových komasačných parcelách, okrem iného aj p.č. 5055 a 5056 vedené v hárku č. 0390 a ako majitelia sú na ňom uvedení vdovec A., vdova G., rod. J., R., K., J. a H. vo A. bez označenia vlastníckych podielov. A., G., K., J. a R. zároveň prehlásili, že skutočnými majiteľmi uvedených parciel 4326 a 4327 sú A. v polovici a R. a K. tiež v polovici. Ďalej prítomní prehlásili, že H. vo A. nie je spoluvlastníkom týchto parciel a resp. týchto nehnuteľností, z ktorých boli tieto parcely pri komasácii vykrojené a tento bol nedopatrením pojatý pri komasácii ako spoluvlastník, pričom má podiel len v nehnuteľnostiach zapísaných v zápisnici č. 1607 roľa Podháj a v zápisnici č. 1282 Svinské pažite - Hliny.

Podľa názoru krajského súdu tieto jednotlivé listinné dôkazy nepriamo preukazujú, že vlastníkom vyššie uvedených komasovaných parciel 5055 a 5056 bol A. v podiele 1/2. Tento vystupoval ako vlastník 1/2 komasovaných parciel 4327 a 4326 v zmluve o kúpe a delbe z roku 1955 a z prehlásenia k tejto zmluve, ktoré sa týka H. vo A., je zrejmé, že H. vo A. nebol vlastníkom komasovaných parciel 5055 a 5056, pretože mal byť vlastníkom len nehnuteľností zapísaných v zápisniciach č. 1607 a 1282. Prítom komasované parcely 5055 a 5056 boli vykrojené z pozemnoknižných parciel uvedených vo vložkách 976 a 85 ako radové č. 2061 a 2062. H. vo A. teda nebol spoluvlastníkom parcely 5055, ktorá je predmetom tohto rozhodnutia. Pokiaľ sa samotný A. cítil vlastníkom iných komasovaných parciel (č. 4327 a 4326) zapísaných v komasačnom hárku 0390 v jednej polovici, ďalej ak z pozemkovej knihy z pozemnoknižných vložiek č. 976 a 85 (týkajúcich sa pozemnoknižných parciel, z ktorých boli vykrojené komasované parcely č. 5055 a 5056) vyplýva, že tam bol vedený ako spoluvlastník v 1/2 pred ich komasáciou a zároveň ak z prehlásenia bývalých spoluvlastníkov komasovaných parciel vedených v komasačnom hárku č. 0390 vyplýva, že H. vo A. nebol spoluvlastníkom komasovaných parciel 5055 a 5056, potom tieto indície možno vyhodnotiť tak, že A. bol podielovým spoluvlastníkom komasovaných parciel 5055 a 5056 v 1/2, a nie v 1/6, ako to ustálil správny orgán. Aj keď v komasačnom hárku 0390 nie je uvedený konkrétny podiel A., z vyššie uvedených dôkazov sa javí, že bol vlastníkom v 1/2.

Ďalej sa krajský súd stotožnil s vyhodnotením odporcu, že oprávnenou osobou po A. je jeho manželka J. keďže k odňatiu bez právneho dôvodu došlo až po smrti tohto pôvodného vlastníka v súvislosti s vyvlastnením v roku 1967, ktorého J. ako nová spoluvlastníčka týchto nehnuteľností nebola účastníčkou. J. ako spoluvlastníčke odňatých parciel však bol odňatý podľa názoru krajského súdu podiel 1, nie podiel 1/6 o ktorom rozhodoval odporca, preto krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil podľa § 250j ods. 1 písm. a) O.s.p. a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

Námietku, že pôvodná výmera p.č. 5055 predstavovala 5024 m² krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú vzhľadom na identifikácie zo dňa 01.10.2002 aj z roku 2015, podľa ktorej je jej výmera 5324 m². K námietke neaplikovania § 21 Zákona o pôde na prípadný zvyšok výmery odňatých parciel krajský súd uviedol, že oprávnená osoba J. si uplatnila nárok ako pôvodná vlastníčka ohľadom nehnuteľností pôvodne patriacich jej manželovi A. v zákonom stanovenej lehote podľa § 13 ods. 1 veta prvá Zákona o pôde. J. ani jej právni nástupcovia G., J. a R. si v zákonom stanovenej lehote neuplatnili reštitučný nárok po pôvodných vlastníkoch zvyšného spoluvlastníckeho podielu komasovaných parciel 5055 a 5056, preto sa nemôžu uchádzať o právo na vydanie či náhradu za odňatie spoluvlastníckeho podielu po iných pôvodných vlastníkoch, keďže reštitučný nárok po nich si v zmysle § 21 v spojení s § 13 ods. 1

Zákona o pôde neuplatnili.

III.

Proti rozsudku krajského súdu podal odporca a namietal nesprávnosť posúdenia veci a vyhodnotenia nepriamych dôkazov krajským súdom. K záveru o podielovom spoluvlastníctve A. u komasovaných parcel č. 5056 a 5055 poukázal na skutočnosť, že z obsahu vyvlastňovacieho rozhodnutia č. Výst.: 3507/1996-344 zo dňa 3.7.1967 nevyplýva žiaden podiel A., z pozemkocnižných vložiek č. 85 a 976 síce vyplýva, že pôvodne A. vlastnil tam uvedené parcely v 2/4, avšak dňa 5.12.1946 bol vykonaný zápis vlastníckeho práva k jeho podielu na manželov S. a M., čiže A. vlastnil predmetný podiel iba tri dni a od 5.12.1946 nevlastnil žiadny podiel k predmetným nehnuteľnostiam. Pri úvahe, že komasované parcely č. 5055 a 5056 boli vykomasované len z pkn. parcel 2061 a 2062 z vložiek č. 976 a 85 v podieloch pre označených vlastníkov, tak A. tam nemal mať žiaden podiel. Čo sa týka zmluvy o kúpe a delbe zo dňa 14.10.1955 zapísanej pod Čd 155/1956 z opísaných okolností je možné vyvodit' iba to, že A. sa cítil byť vlastníkom komasovaných parcel č. 4326 a 4327 v 1, to však nemôže mať žiaden dosah na komasované parcely č. 5055 a 5056 ani na podiely H. k ostatným parcelám evidovaným v komasačnom hárku č. 0390. Správny orgán pri svojom rozhodovaní vychádzal zo skutočnosti, že komasačnom hárku č. 0390 v ktorom bola evidovaná aj parcela č. 5055 boli uvedení šiesti spoluvlastníci vrátane A., preto v zmysle § 137 Občianskeho zákonníka vychádzal z toho, že ich podiely boli rovnaké. Poukázal na priebeh a výsledky všeobecnej komasácie vykonanej v katastrálnom území Žilina v rokoch 1946 - 1948, skutočnosť, že na základe následného rozhodnutia krajského súdu v Trenčíne o autentifikácii komasácie zo dňa 30.11.1948 sa v siedmich komasovaných obvodoch používa ako platný operát stav komasačný (nadobudnutie vlastníctva a držby na základ súdneho rozsudku a exekučného odovzdania pozemkov). Nakoľko komasované obvody I - VII nepokrývajú celú katastrálne územie Žilina, na ostatnom území platí stav zapísaný v pozemkovej knihe. Pre vlastníkov vdovec A., vdova G. R., K., J. , H. vo A. boli vykomasované parcely do komasačného hárku č. 0390, pričom staré vlastnícke vzťahy evidované v pkn. vložkách stratili platnosť a bolo potrebné predovšetkým vychádzať z údajov uvedených v komasačnom hárku.

V doplňujúcom podaní zo dňa 6.10.2016 odporca poukázal na právoplatný rozsudok Okresného súdu Žilina č. 7C114/2002 - 278 zo dňa 19.2.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 6Co/222/2009 - 319 zo dňa 16.12.2009 obsiahnutý v administratívnom spise. Týmto rozsudkom vo veci vlastníckeho sporu ohľadom vlastníctva k parcelám vyvlastňovaným vyvlastňovacím rozhodnutím č. Výst.: 3507/1966-334 z 13.7.1967 z vložky 976 a 85 m.č. 2061 a 2062 ktoré sa rovnajú katastrálnym parcelám č. 5055 a 5056, roľa Veľké diely vo výmere 5324 m² a lúka vo výmere 2439 m² a to vo vlastníctve K., rod. O., R., G. rod. J. a J. v nevyznačených podieloch, ku ktorým si prevažnú časť previedli do vlastníctva G., K., R. a J. na základe osvedčenia vydaní z roku 1998. Zdôraznil, že v týchto rozsudkoch sa jednoznačne uvádza, že spoluvlastníkmi komasovaných parcel č. 5055 a 5056 v k. ú Žilina v čase ich vyvlastnenia boli aj A. v 1/6, rovnako sú tam uvedené údaje ohľadne komasácie vykonanej v k. ú Žilina a ďalšie súvislosti ohľadne prevodu podielov pkn. parcel č. 2061 a 2062 z A. na manželov F. a následné zoštátnenie. Pripojil listy vlastníctva č. 9413 a 9391 pre k. ú. Žilina, a prílohu k E - KN parcelám č. 4758, 4759, 4523/1, 4530/2, 4530/3, 4538 ku ktorým boli na základe ROEP zapísanej v roku 2011 zo zvyškov pôvodne komasovaných parcel č. 4758, 4759, 4523, 4530, 4538 evidovaných v komasačnom hárku č. 0390 zapísané vlastníctvo v podiely 1/6 v prospech komasačných vlastníkov vrátane A. a H. (vo A.). Na základe prehlásenia k inému právnomu úkonu (zmluve o kúpe a delbe) ohľadne parcel 4326 a 4327 nemožno dospieť k záveru, že H. nebol vlastníkom iných parcel z komasačného hárku č. 0390 navyše za stavu, keď on nebol účastníkom žiadneho komasačného konania a aj jeho pôvodné pkn. parcely boli komasované do komasačného hárku č. 0390.

IV.

Navrhovateľky G. a J. vo vyjadrení k odvolaniu a doplňujúcemu podaniu zo dňa 6.10.2016 zotrvali na správnosti rozsudku v zmysle dôvodov svojho odvolania podaného proti rozhodnutiu odporcu, namietali nemožnosť zohľadniť obsah doplňujúceho podania zo dňa 6.10.2016, nakoľko sa jedná o rozšírenie odvolania po uplynutí odvolacej lehoty, zároveň namietal záver žalovaného aj krajského súdu v otázke právneho posúdenia aplikácie § 21 zák. č. 229/1991 Zb. z dôvodu, že tento výslovne uvádza, že ak je

oprávnených osôb viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá. Ustanovenie § 13 pojednáva iba o lehote pre uplatnenie nároku, avšak § 21 upravuje právny stav, ak nárok uplatnia iba niektoré z oprávnených osôb a to bez ohľadu na dôvod, pre ktorý iné oprávnené osoby takýto nárok neuplatnili.

V.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania, podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods.1 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné .

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia odporcu vydaného v konaní o reštitučnom nároku uplatnenom podľa zák. č. 229/1991 Zb. priznanom oprávneným osobám J., G. a J. ako právnym nástupkyniam pôvodného vlastníka A.. V tomto konaní bol riešený reštitučný nárok na základe uznania spoluvlastníckeho podielu pôvodného vlastníka ku komasovanej katastrálnej parcele č. 5055, roľa o výmere 599 m² v k. ú. Žilina, pričom ako bolo vyššie uvedené, odporca určil spoluvlastnícky podiel právneho predchodcu k nehnuteľnosti na 1/6, z čoho vyplynul právny nárok každej z troch právnych nástupkýň na podiel 1/18 k celku.

Dôvodom podania odvolania dvomi oprávnenými osobami, G. a J. bolo spochybnenie správnosti určenia podielu A. k celku, ktorý podľa ich právneho názoru predstavoval 1, pričom odporcovi vytýkali v tejto súvislosti nerešpektovanie ust. § 4a a § 21 zák. č. 229/1991Zb. ako aj nesprávne určenie výmery parcely č. 5055, ktorej pôvodná výmera bola 5024 m².

Krajský súd v Žiline s odôvodnením oboznámeným v úvode tohto rozhodnutia akceptoval názor odvolateľiek o preukázaní podielu A. v rozsahu 1, neakceptoval námietku nesprávneho určenia výmery reštituovanej nehnuteľnosti.

VI.

Konanie a rozhodovanie súdu o odvolaní podanom proti rozhodnutiu správneho orgánu je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa tretej hlavy piatej časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania.

Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej právnej veci sa v zásade obmedzí len na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádza, nie sú pochybné, najmä kvôli prameňu, z ktorých pochádzajú alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania a ďalej na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti správneho rozhodnutia a postupu správneho orgánu posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis.

Podľa § 250q ods. 3 OSP o opravnom prostriedku rozhodne súd rozsudkom, ktorým preskúmané rozhodnutie buď potvrdí, alebo ho zruší a vráti na ďalšie konanie.

Záver o súlade postupu a rozhodnutia správneho orgánu so zákonom sa týka rozsahu a dôvodov

podaného odvolania v nadväznosti na obsah napadnutého rozhodnutia.

Súčasťou práva na súdnu ochranu a na spravodlivý proces je nepochybne aj právo na riadne odôvodnenie súdneho verdiktu, ktoré je aj zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Je predpokladom toho, aby strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Napokon je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé

Citované zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vykladať a uplatňovať tak, že rozhodnutie súdu musí obsahovať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené.

S argumentáciou účastníkov sa súd musí vysporiadať, a to v rámci právneho posúdenia, ak ide o argumenty právneho charakteru. Opomenutie vysporiadania sa s relevantnými argumentmi (námietkami) účastníka konania sa v rozhodovacej praxi stabilne považuje za vadu odôvodnenia spôsobujúcu jeho nepreskúmateľnosť. Je nakoniec súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy SR, aby bolo rozhodnutie riadne odôvodnené a aby sa teda súd v rámci odôvodnenia vysporiadal so všetkými relevantnými argumentmi účastníka konania (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež zdôraznil, že orgán štátnej moci by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé, odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné a je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Podľa § 2 ods. 1 Zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, v znení účinnom ku dňu 09.02.2016 (ďalej aj len zák. č. 229/1991 Zb.), okrem vlastníka majú právo užívať pôdu iné osoby len na základe zmluvy uzavretej s vlastníkom alebo na základe zmluvy uzavretej s pozemkovým fondom alebo, pri náhradných pozemkoch pridelených fyzickej osobe do bezplatného náhradného užívania do vykonania pozemkových úprav, 2a) na základe zmluvy s touto osobou.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

Podľa § 4 ods. 2 zák. č. 229/1991 Zb., ak osoba, ktorej nehnuteľnosť prešla v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v § 6, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami, pokiaľ sú štátnymi občanmi Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a majú trvalý pobyt na jej území, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený pri dedičskom konaní, ktorý nadobudol celé dedičstvo,
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol vlastníctvo, ale iba v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je

oprávnený iba k tejto časti nehnuteľnosti,

c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 13, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,

d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,

e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými jeho deti.

Podľa § 4a zák. č. 229/1991 Zb.

(1) Pri presadzovaní nároku sú dotknuté orgány štátnej správy a právnické osoby, na ktoré prešlo vlastnícke alebo užívacie právo, povinné poskytnúť tomu, kto tvrdí, že je oprávnenou osobou, pomoc najmä tým, že jej poskytujú výpisy z evidencie a kópie listín, ako aj iné prostriedky, ktoré môžu prispieť na objasnenie vecí.

(2) Ak osoba uvedená v odseku 1 nemôže jednoznačne preukázať svoj nárok výpisom z úradnej evidencie, zapíše ju okresný úrad ako domnelého vlastníka.

(3) Na základe žiadosti domnelého vlastníka pozemkový úrad svojím rozhodnutím môže uznať vlastníctvo k pozemkom, porastom a inému majetku tejto osobe, ak domnelý vlastník:

a) predloží rozhodnutie o dedičstve alebo zmluvu, ktorou dokladá vlastnícke práva, doklad o zmluve alebo doklad o inom právnom úkone o nadobudnutí vlastníctva touto osobou alebo jej právnym predchodcom, ak nedošlo k právne účinnému prevodu len pre nedostatok zápisu do pozemkovej knihy,

b) preukáže, že v skutočnosti došlo k delbe užívania nehnuteľností medzi spoluvlastníkmi alebo k výmene pozemkov, a k prevodu nedošlo len preto, že nebol zachovaný predpísaný úradný postup,

c) preukáže, že sám, alebo jeho právny predchodca mali pozemky, porasty alebo iný majetok v držbe a doklad o vlastníctve nemôže predložiť, pretože buď nebolo realizované zápisové konanie, alebo že došlo k strate alebo poškodeniu alebo zničeniu katastrálnych alebo pozemkových operátov.

Podľa § 13 ods. 1 veta prvá zák. č. 229/1991 Zb., právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992.

Podľa § 21 zák. č. 229/1991 Zb. ak oprávnených osôb je viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá.

VII.

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho a pripojeného administratívneho spisu skonštatoval, že rozsudok krajského súdu nespĺňa vyššieuvedené požiadavky na ústavne konformné odôvodnenie vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd vyslovil zásadný právny záver vo vzťahu k skutočnostiam preukazujúcim odlišnú výšku spoluvlastníckeho podielu pôvodného vlastníka bez toho, aby odôvodnil neakceptovateľnosť záverov odporcu v tejto otázke, pričom svoje rozhodnutie (bez bližšieho vysvetlenia) oprel o vyhodnotenie iba časti relevantných skutočností a dôkazov obsiahnutých v administratívnom spise. Za skutočnosti, ktoré krajský súd pri svojom rozhodovaní nezohľadnil a svoj postup neodôvodnil treba v súlade s podaným odvolaním považovať skutočnosť, že podľa rozhodnutia o vyvlastnení č. Výst.: 3507/1966-334 z 3.7.1967 nebol A. uvedený ako spoluvlastník, nebol zohľadnený zápis v pozemkovej knihe vložkách č. 85 a 976 zo dňa 5.12.1946 o prevode vlastníckeho práva A. na manželov S. a M., krajský súd sa nevysporiadal s otázkou z akého dôvodu zápis v súvislosti so zmluvou o kúpe a delbe zo dňa 14.10.1955, podľa ktorého sa A. cítil byť vlastníkom komasovaných parciel 4326 a 4327 považoval krajský súd bez ohľadu na vyššieuvedené za dostatočný podklad pre záver o výške podielov A. ku komasovaným parcelám č. 5055 a 5056, krajský súd nevyhodnotil s ohľadom na historické súvislosti dôvodnosť „vynechania“ spoluvlastníka H. vo A. a predovšetkým

nijakým spôsobom nereflektoval výsledky všeobecnej komasácie v katastrálnom území Žilina obvody I - VII, kde na základe rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne došlo k nadobudnutiu vlastníctva v rozsahu autentifikovaného komasačného stavu.

Čo sa týka námietky neaplikovania § 21 zákona o pôde, krajský súd považoval za rozhodujúce, že J. (právna nástupníčka A.) ani jej právni nástupcovia si neuplatnili reštitučný nárok po pôvodných vlastníkoch zvyšného spoluvlastníckeho podielu komasovaných parciel 5055 a 5056. Vzhľadom na námietku navrhovateľiek, že postupom v zmysle použitého striktného výkladu § 21 dochádza ku kráteniu nároku oprávnených osôb, je úlohou súdu nielen skonštatovať že považuje za dôvodný doslovný výklad zákona, ale aj odôvodniť že použitý výklad je primeraný a ústavne konformný, pričom kľúčové je podľa názoru odvolacieho súdu objasnenie pojmu „vec“ v rámci zákonom použitého spojenia „právo na vydanie veci“.

Za závažné pochybenie však považuje odvolací súd aj skutočnosť, že krajský súd sa nevysporiadal s existenciou a závermi vecne súvisiaceho rozsudku Okresného súdu Žilina 7C/14/2002-278 zo dňa 19.2.2009 v spojení s odvolacím rozsudkom, ktoré boli obsiahnuté v predložennom administratívnom spise. Námietka navrhovateľiek uvedená vo vyjadrení k odvolaniu, že na túto skutočnosť nemožno prihliadať, nakoľko bola oznámená po uplynutí lehoty na doplnenie odvolacích dôvodov je irelevantná, lebo administratívny spis bol podkladom pre rozhodovanie krajského súdu od jeho predloženia správnym orgánom.

Pokiaľ sa v posudzovanej veci krajský súd vecne nevysporiadal s argumentáciou odporcu uvedenou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, podľa názoru odvolacieho súdu postupoval nedôsledne, čím postihol napadnutý rozsudok znakom nepreskúmateľnosti odvolacím súdom, pričom uvedeným postupom bolo porušené právo odporcu na spravodlivý a riadny súdny proces, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ako aj zásada spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Ústavný súd SR už vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (IV. ÚS 115/03).

VIII.

Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu v zmysle § 250l ods. 2 veta druhá OSP, v spojení s § 246c ods. 1 OSP a s § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie nakoľko nedostatočným odôvodnením spôsobil taký stav, že je ho možné vyhodnotiť ako odňatie možnosti konať pred súdom.

V novom konaní vo veci krajský súd opätovne vec prejedná pričom sa dôsledne vysporiada s právnou argumentáciou oboch strán, tak ako vyplýva z podaní a rozhodnutí vydaných v priebehu administratívneho konania ako aj z podaní v priebehu súdneho konania, komplexne zohľadní obsah pripojeného administratívneho spisu a zároveň sa vysporiada aj s námietkou navrhovateľiek v súvislosti s aplikáciou § 21 zák. č. 229/1991 Zb.

O náhrade trov odvolacieho konania bude rozhodnuté v novom rozhodnutí vo veci.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.